

Heykel pazarı Perge

BÜLENT ECEVİT

ANTALYA - Perge antik kentindeki kazılarda 300'e yakın tanrı ve kral heykeli bulundu. Prof. Dr. Jale İnan tarafından bu yıl tiyatrodaki kazılarda 65 metre uzunluğundaki tanrı Dionysos'un doğumundan sonraki gelişmelerin anlatıldığı çok önemli bir kabartma (friz) ortaya çıkarıldı. Ayrıca yeni bulunan tanrı Hermes'in 3 metre 70 santimetre büyüklüğündeki heykelin Antalya Müzesi'ne nasıl konulacağı merak konusu oldu.

İÖ 2. yüzyılın yarısından sonra önemli bir sanat merkezi konumunda olan Perge'nin kralı Heraklis, dönemin en ünlü sanatçıları heykeltıraşlarını getirterek, sanat yapıtları ürettirmiş; yüzyıllar sonra gün yüzüne çıkan bu heykeller, Nevzat Özatay tarafından onarıp, sergileneceği salona hazırlanıyor.

Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından finanse edilen bu yılki tiyatrodaki kazıların başkanlığını Prof. Dr. Jale İnan yapıyor.

- Sayın İnan, Perge kazılarındaki önemli buluntular nelerdir?

İNAN - 1987

yılında bulunan Şarap Tanrısı Dionysos'un muhteşem heykeli bildiğiniz gibi Antalya Müzesi'nin girişinde sergileniyor. Bu yılki kazılarda da tanrı Dionysos'un doğumundan itibaren başından geçen olayları gösteren 65 metre uzunluğundaki kabartmasını (friz) bulduk. Bu kabartma çok az bir bozuma uğramış ve yerinde sapsağlam duruyor. Kopan parçalarını hemen yerinde yapııştırıp onarıyoruz. Bir de konuşma sanatı, ticaret ve hırsızların başı olarak bilinen tanrı Hermes'in 3.70 cm boyutundaki heykeli çıktı. Bu da tam olarak korunmuş. Tabii kırılmış, ama eksik parça yok. Bir de imparator Heraklis'in aynı büyüklükteki heykeli çıktı. Bunlar onarımdalar ve sergilenecekler.

- Nerede sergilenecek bu heykeller?

İNAN - Antalya Müzesi'nde sergilenecekler. Ancak çok büyük oldukları için müze içine nasıl sokulacak bilemiyoruz. Bunu merak ediyoruz. Belki müze içinde bütünleştireceğiz. Veya müze binasına ek yapılacak.

- Şu ana kadar kaç heykel çıkmıştır Perge'den?

İNAN - Bu yıl için 10 kadar çıktı. Tüm heykellerin toplamı ise 300 dolaylarında. Tabii kimilerinin bazı parçaları bulunmadı. Bildiğiniz gibi Perge'den bulunup da kaçırılan ve bir parçası Amerika Birleşik Devletleri'nde olan Herkül heykeli de var. Bununla ilgili görüşmeler de sürüyor. Sonucun olumlu olacağına inanıyorum.

- Perge'de genellikle heykelcilik mi ağırlıkta, yoksa başka sanat ürünleri de var mı?

İNAN - Perge'de

gelişmiş, üstün kalite gösteren heykeller var. Bu, Anadolu'nun gelişmiş bir heykel yapma sanatına sahip olduğunu ortaya çıkarıyor. Ama sadece heykel değil. Örneğin, mimarlık heykelden daha önemli gibi. Tiyatro binasının çok büyük olan sahnesi de ortaya çıktı. Buradan anlıyoruz ki, mimarlık gelişmiş. Kazı sonunda tiyatronun planı da çizilecek

konumda. Kabartmalarda ise İtalyan Barok stili hakim. Bu demek ki Anadolu'da bu stil çok daha önceleri varmış, kullanılmış. Daha küçük kabartmalar da ortaya çıktı. Yarı at yarı insan mitolojik figürleri, Kantauros ile ayakları yılan gövdesi insan Lapitler ile savaşın anlatıldığı kabartmalar. Sonra kurban törenlerini gösteren kabartmalar da bulundu.

- Tüm bu buluntular nerede sergilenecek?

İNAN - Tiyatronun ön tarafında bir boşluk var. Belediye ve Karayolları'ndan yardım istedik. Orayı düzelterip bir açık hava müzesi oluşturacağız. Ve bu açık hava müzesinin dünyada eşi benzeri olmaz herhalde.

Tanrı Hermes ve Herakles heykellerinin boyu 4 m. olduğu için müzeye nasıl konulacağı tartışılıyor. Prof. Jale İnan dev heykelin önünde.

Prof. Jale İnan, Perge'nin korunması için sadece gündüz bekçisinin yeterli olmayacağını, gece bekçilerine de gereksinim olduğunu söylüyor. İnan'a göre hiçbir Anadolu kentinde bu kadar çok heykel ortaya çıkmadı, önemi de buradan geliyor.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0700504